

Kirjastojen tulevaisuus rakentuu osaamisesta ja yhteistyöstä

29.9.2026

Suomalainen kirjastoala elää voimakkaan muutoksen aikaa. Digitalisaatio, tekoälyn yleistymisen, muuttuvat tiedonkäytön tavat sekä kasvavat osaamisvaatimukset haastavat kirjastoja uudistumaan. Näiden teemojen äärelle kokoontuvat myös valtakunnalliset Kirjastopäivät, joita Suomen kirjastoseura järjestää joka toinen vuosi (Suomen kirjastoseura, i.a.) Vuoden 2026 Kirjastopäivät järjestettiin Oulussa 3. – 5.6.2026 teemalla ”Yhteiskunta kehittyy kirjastossa”, ja ohjelman keskiössä olivat demokratia, digitalisaatio, tekoäly, tulevaisuuden palvelut sekä ammatillinen kehittyminen (Kirjastot.fi, i.a.; Suomen kirjastoseura, i.a.).

Kirjastopäivät ovat Suomen suurin kirjastoalan ammattitapahtuma. Tapahtuma kokoaa yhteen satoja alan ammattilaisia, tutkijoita, kouluttajia, kehittäjiä ja palveluntarjoajia keskustelemaan kirjastojen tulevaisuudesta sekä jakamaan hyviä käytäntöjä. Kolmipäiväisen tapahtuman aikana osallistujat verkostoituvat, osallistuvat työpajoihin ja seuraavat alan kehitystä käsitteleviä asiantuntijapuheenvuoroja (Kirjastot.fi, i.a.; Suomen kirjastoseura, i.a.).

Yhteisiä tavoitteita KirJat-hankkeen kanssa

Monet Kirjastopäivillä esiin nousseet teemat ovat samoja, joita kehitetään myös KirJat – Kirjastot ja jatkuva oppiminen -hankkeessa (Kirjastot.fi, i.a.). Hankkeen tavoitteena on vahvistaa kirjastoalan henkilöstön osaamista, rakentaa koulutuspolkuja ammatillisen erikoistumisen tueksi sekä luoda pysyvä kansallinen yhteistyöverkosto oppilaitosten, kirjastojen ja viranomaistoimijoiden välille.

KirJat-hankkeessa ei keskitytä yksittäisten koulutusten tuottamiseen, vaan tavoitteena on luoda rakenteita ja

toimintamalleja, jotka tukevat jatkuvaa oppimista pitkällä aikavälillä. Kehittämistyön perustana ovat osaamistarpeiden ennakointi, verkostojen vahvistaminen, oppimisen johtaminen sekä joustavien koulutuspolkujen rakentaminen. Juuri nämä teemat nousivat esille myös Kirjastopäivien ohjelmassa. Keskustelut tekoälystä, yhteiskunnallisesta muutoksesta ja kirjastojen roolista demokratian tukijana osoittavat, että alan ammattilaisilta vaaditaan yhä laajempaa asiantuntijuutta (Kirjastot.fi, i.a.). Osaamisen kehittäminen ei enää voi perustua satunnaisiin koulutuspäiviin, vaan se edellyttää jatkuvaa oppimista ja systemaattista yhteistyötä.

Oulun Kirjastopäivillä myös KirJat – Kirjastot ja jatkuva oppiminen -hanke esittäytyi alan toimijoille tietoisuuden muodossa. Euroopan unionin osarahoittamassa hankkeessa herätettiin keskustelua erityisesti kirjastoalan muuttuvista osaamistarpeista, jatkuvan oppimisen rakenteista sekä oppilaitosten ja kirjastojen välisen yhteistyön vahvistamisesta. Tietoisuudessa korostui ajatus siitä, että kirjastojen tulevaisuuden kehittäminen vaatii aiempaa systemaattisempaa osaamisen ennakointia, yhteisiä koulutuspolkuja ja valtakunnallista verkostoitumista. Nämä tavoitteet resonoivat vahvasti myös Kirjastopäivien vuoden 2026 teeman ”Yhteiskunta kehittyä kirjastossa” kanssa (Kirjastot.fi, i.a.).

Tulevia tapahtumia ja yhteiskehittämistä

Syksyn 2026 aikana KirJat – Kirjastot ja jatkuva oppiminen -hankkeessa järjestetään kirjastoalan henkilöstölle seminaareja ja työpajoja, joissa tunnistetaan alan nykyisiä ja tulevia osaamistarpeita sekä rakennetaan yhteistyössä koulutuspolkujen malleja. Hankkeessa hyödynnetään seminaareja, webinaareja, työpajoja ja verkostotapaamisia, joiden tavoitteena on luoda pysyvä kansallinen yhteistyöverkosto kirjastojen, oppilaitosten ja viranomaistoimijoiden välille.

Kirjastoammattilaisen osaaminen muuttuvassa toimintaympäristössä

KirJat-hankkeen ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun kirjasto- ja tietopalvelujen yliopettaja Ari Haasion haastattelu toteutettiin Oulun Kirjastopäivillä. Haastattelussa korostuu ajatus siitä, että tulevaisuuden kirjastoammattilaisilta odotetaan sekä vahvaa perinteistä kirjastoalan osaamista että kykyä ymmärtää nopeasti muuttuvaa toimintaympäristöä. Haasion mukaan tiedonhaku säilyy kirjastoammattilaisen ammattitaidon keskeisenä kulmakivenä, mutta sen rinnalle on noussut tarve tuntea tekoälyn mahdollisuudet ja rajat. Hän painottaa kriittistä suhtautumista tekoälyyn: sitä ei tule nähdä yksiselitteisenä uhkana, mutta sen käyttö edellyttää sääntöjä, ymmärrystä ja ammatillista arviointikykyä (Kirjastokaista, 2026).

Haasio tuo esiin myös kirjastojen inhimillisen ja yhteisöllisen merkityksen. Vaikka digitalisaatio ja tekoäly muuttavat tiedon saatavuutta, kirjastoilla on edelleen tärkeä tehtävä fyysisinä kohtaamispaikkoina, henkilökohtaisen palvelun tarjoajina sekä kulttuurin, lukemisen ja yleissivistyksen tukijoina. Hänen näkemyksensä mukaan kirjastoa eivät korvaa verkko, tekoäly tai muut teknologiset ratkaisut, sillä kirjastoilla on myös säilyttävä, järjestävä ja aineistoja käyttöön saattava tehtävä (Kirjastokaista, 2026).

Osaamisen kehittämisen näkökulmasta Haasion puheenvuoro kytkeytyy vahvasti jatkuvan oppimisen tarpeeseen. Kirjastoammattilaiselta edellytetään monipuolista lukutaitoa, kulttuurista ymmärrystä, kykyä arvioida tietoa kriittisesti sekä valmiutta oppia uutta muuttuvassa työelämässä. Haasio nostaa tärkeäksi myös verkostoitumisen: kirjastoalan toimijoiden sekä kirjastojen ja oppilaitosten välinen yhteistyö vahvistaa alan osaamista ja tukee kirjastojen tulevaisuuden roolia yhteiskunnassa (Kirjastokaista, 2026).

Kirjastokaistan haastattelussa Haasio käsittelee näin kirjastojen tulevaisuutta paitsi teknologisen muutoksen myös inhimillisen palvelun, yhteisöllisyyden ja jatkuvan osaamisen kehittämisen näkökulmista (Kirjastokaista, 2026). Linkki haastatteluun:

<https://www.kirjastokaista.fi/suomen-kirjastoseuran-kirjastopaivien-lahetys-oulusta/>

Kuvassa Ari Haasio ja Pirjo Soininen (kuvakaappaus videosta).

Verkostoista voimaa koko alalle

KirJat-Kirjastot ja jatkuva oppiminen-hankkeen keskeinen ajatus on, että tulevaisuuden osaaminen rakentuu verkostoissa. Hankkeessa kehitetään yhteistyötä oppilaitosten, kirjastojen ja muiden sidosryhmien välillä, jotta koulutus vastaisi paremmin työelämän muuttuviin tarpeisiin. Mukana ovat esimerkiksi Tampereen yliopisto, Seinäjoen ammattikorkeakoulu, Oulun yliopisto, Åbo Akademi sekä useat kirjasto-organisaatiot.

Myös Kirjastopäivien merkitys perustuu kohtaamisiin ja verkostoitumiseen. Alan suurimpana yhteisenä tapahtumana se tarjoaa mahdollisuuden keskustella ajankohtaisista haasteista, jakaa kokemuksia ja löytää uusia yhteistyökumppaneita. Tällaiset kohtaamiset luovat perustaa juuri sille verkostomaiselle toimintakulttuurille, jota KirJat-hankkeessa pyritään vahvistamaan.

Jatkuva oppiminen on kirjastojen kilpailuetu

Kirjastojen toimintaympäristö muuttuu nopeasti. Tiedon luotettavuuden arviointi, tekoälyn hyödyntäminen, digitaalinen osallisuus ja uusien palvelumuotojen kehittäminen edellyttävät henkilöstöltä jatkuvaa osaamisen

päivittämistä (Kirjastokaista, 2026). KirJat-hankkeessa tunnistetaan, että yksittäiset koulutukset eivät enää riitä vastaamaan muutoksen nopeuteen, vaan tarvitaan pysyviä jatkuvan oppimisen rakenteita.

Kun tarkastellaan Kirjastopäivien keskusteluja ja KirJat-hankkeen tavoitteita rinnakkain, yhteinen viesti on selvä. Kirjastojen tulevaisuus rakentuu osaamisen, yhteistyön ja ennakkoinnin varaan. Alan kehittäminen edellyttää sekä yhteisiä keskustelufoorumeita että pitkäjänteistä koulutuksen kehittämistä.

Katse tulevaisuuteen

Kirjastopäivät tarjoavat ajankohtaisen näkymän siihen, mihin kirjastoala on suuntaamassa. KirJat-hanke puolestaan rakentaa käytännön edellytyksiä sille, että alan henkilöstöllä on tulevaisuudessa entistä paremmat mahdollisuudet kehittää osaamistaan ja vastata uusiin haasteisiin. Yhdessä nämä kaksi kokonaisuutta muodostavat vahvan perustan kirjastojen uudistumiselle.

Kirjastojen merkitys oppimisen, sivistyksen ja demokratian tukijana ei ole vähenemässä. Päinvastoin muuttuvassa yhteiskunnassa niiden rooli korostuu. Siksi investointi osaamiseen, yhteistyöhön ja jatkuvaan oppimiseen on samalla investointi koko suomalaisen yhteiskunnan tulevaisuuteen.

KirJat– Kirjastot ja jatkuva oppiminen- hanke on Euroopan unionin osarahoittama, ja sen kesto on 1.3.2026 – 29.2.2028. Pää toteuttaja: Tampereen yliopisto. Osatoteuttaja: Seinäjoen ammattikorkeakoulu.

Katja Jaskari

Senior Project Manager (TKI), hyvinvointi ja luovuus
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Kirjoittaja on digitaalisen kulttuurin FM, kulttuurituottaja YAMK, AmO, AmE, tapahtumatuotannon asiantuntija, liiketoiminnan ja luovien alojen kehittäjä sekä jatkuvan oppimisen edistäjä.

Lähteet

Kirjastot.fi. (i.a.). *Kirjastopäivät 2026 – yhteiskunta kehittyy kirjastossa*.

<https://www.kirjastot.fi/ammattikalenteri/koulutus-ja-seminaarit/kirjastopaivat-2026-yhteiskunta-kehittyy-kirjastossa>

Kirjastokaista. (3.6.2026). *Suomen kirjastoseuran Kirjastopäivien lähetys Oulusta* [Video].

<https://www.kirjastokaista.fi/suomen-kirjastoseuran-kirjastopaivien-lahetys-oulusta/>

Suomen kirjastoseura. (i.a.). *Kirjastopäivät*. <https://suomenkirjastoseura.fi/tapahtumat/kirjastopaivat/>